

Het Blinkenloket

Sus Schrauwen, voorzitter vzw Sociaal Winkelpunt en vrijwilliger van Sociale Kruidenier 't Winkeltje, Merksem-Antwerpen

Dat mensen volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving is een belangrijke doelstelling van Sociaal Winkelpunt vzw. Uit de armoede geraken is meer dan enkel kunnen voorzien in basisbehoeften. Het uitbouwen van nieuwe sociale netwerken en het toeleiden van klanten van de sociale kruidenier naar andere organisaties, zijn belangrijke hefboomen om hun situatie te verbeteren. Het Blinkenloket is een laagdrempelige plek waar mensen die ver van het culturele aanbod staan informatie op maat kunnen vinden.

Meer informatie:

Vzw Sociaal Winkelpunt

Nationalestraat 111 2000 Antwerpen

Coördinator: Catherine Evrard, 03/220 12 18

info@sociaalwinkelpunt.be

www.sociaalwinkelpunt.be

Studiedag contact – 27 oktober 2016

vermaatschappelijking van zorg - 'oud' of the box

Inspiratie voor de zorg van morgen

CC 't Schaliken Herentals

Inhoud: praktijktafel

uitleg bij het project 'Blinkenloket': inhoudelijk, groeipad, kenmerken, uitdagingen

1. SITUERING VAN HET PROJECT BINNEN SOCIAAL WINKELPUNT VZW

Armoede is een structureel en politiek probleem. In België leven 1 op 7 inwoners in armoede. Het is een sociaal onrecht met niet enkel lichamelijke, maar ook sociale en psychische gevolgen. Het leidt ertoe dat mensen worden uitgesloten uit de maatschappij. Om hierop een antwoord te bieden, werd in 2010 door beweging.net Antwerpen Sociaal Winkelpunt vzw opgericht, die een netwerk van sociale winkelpunten coördineert en ondersteunt.

Missie en visie

Sociaal Winkelpunt vzw bestrijdt armoede vanuit een emancipatorische visie en aanpak, waarbij een grotere slagkracht wordt gegeven aan mensen in armoede en waarbij winkelen wordt gekoppeld aan ontmoeting. Doorheen het aanbod van activiteiten en vormingen, de nieuwe sociale netwerken in de ontmoetingsruimte en de actieve link naar tewerkstelling, bevordert de vzw de (re)integratie van de doelgroep in de samenleving en creëert ze hefboomen voor mensen in armoede.

De doelgroep zijn mensen in armoede, mensen met een laag inkomen en kwetsbare groepen, ongeacht hun verblijfsstatuut. Ze worden door sociale diensten doorverwezen op basis van de 'referentiebudgetten' van CEBUD (www.menswaardiginkomen.be). Sociaal Winkelpunt vzw realiseert zijn doelstellingen in nauwe samenwerking met beweging.net. De nadruk ligt op participatie, toegankelijkheid, diversiteit, duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid.

Cruciale elementen in de werking zijn:

- Lokale vrijwilligerswerking
- Sterk concept en onderbouwd business model
- Partnerschappen met een brede waaier van toeleiders of sociale diensten om zoveel mogelijk mensen uit de doelgroep te bereiken
- Samenwerkingsverbanden op lokaal en bovenlokaal niveau
- Kwaliteitslabel waaraan garanties verbonden zijn

De medewerkers zijn in de eerste plaats vrijwilligers. Er zijn 20 à 25 vrijwilligers per sociale kruidenier. Ook klanten kunnen deel uitmaken van het vrijwilligersteam en worden op die manier betrokken bij de werking. We streven naar de inschakeling van de doelgroep in het kader van sociale tewerkstelling, zodat kwalitatieve en duurzame jobs kunnen gecreëerd worden.

Deelgebieden van de werking

De werking van de sociale winkelpunten is multi-dimensioneel en kan worden uitgesplitst in vier maatschappelijke deelgebieden: het winkelgebeuren, de ontmoetingsfunctie, armoedebestrijding en sociale tewerkstelling. Participatie en solidariteit zijn basisuitgangspunten. Via het kwaliteitslabel wordt erover gewaakt dat er op de vier dimensies wordt gewerkt.

Naast de winkel is er steeds een onthaalruimte, die laagdrempelig is en waar de link wordt gemaakt naar het verenigingsleven. Hier worden vormingen gegeven en activiteiten georganiseerd. We werken hiervoor nauw samen met lokale partnerorganisaties.

In de sociale kruidenier wordt een basisgamma van producten aangeboden, bestaande uit voeding, verzorgings- en huishoudproducten. Het gaat een kwaliteitsvol aanbod, aangepast aan de noden van de doelgroep. De producten worden minimum 10 à 15% onder de marktprijs verkocht, maar nooit gratis weggegeven. Op die manier kan de klant zelf zijn producten uitkiezen en betalen en behoudt hij zijn eigenwaarde.

Het emancipatorische karakter van de lokale werking staat centraal.

Aspecten die hiertoe bijdragen zijn onder meer:

- Aanbieden van een forum voor mensen in armoede
- Betrokkenheid van de klanten bij de uitbouw van de lokale werking, hetzij als vrijwilliger, hetzij in een statuut van sociale tewerkstelling
- Vorming van medewerkers en de doelgroep
- Netwerking met andere organisaties, vzw's en besturen voor een multiplicator effect

Netwerk van sociale winkelpunten

Sociaal Winkelpunt vzw zorgt voor de ondersteuning van en onderlinge uitwisseling tussen de sociale winkelpunten en bereidt de opstart voor van sociale winkelpunten op nieuwe locaties in de provincie Antwerpen. Op die manier wordt het netwerk professioneel uitgebouwd en beheerd.

Belangrijke taken hierbij zijn:

- Actieve rol in armoedebestrijding
- Opvolgen van overkoepelende thema's en overleg op het bovenlokale niveau
- Opvolgen van de regelgeving, o.a. op vlak van voedselverlies, voedselhygiëne en voedselveiligheid (FAVV), de mogelijkheden van sociale tewerkstelling, BTW-wetgeving, ...
- Afsluiten van samenwerkingsovereenkomsten met lokale en bovenlokale partners

- Zoeken naar schaalvoordeel door gezamenlijke aankopen
- Advies en bijstand in verband met de opstart, juridische en boekhoudkundige zaken, vrijwilligersbeheer, administratie (verzekeringen e.a.), ...
- Communicatie naar verschillende doelgroepen
- Ondersteuning bij de uitbouw van een lokaal netwerk, creëren van lokale draagkracht
- Organiseren van vormingen en activiteiten
- Informeren van organisaties, besturen en vrijwilligersgroepen die interesse hebben om met een sociale kruidenier of een solidaire buurtwinkel van start te gaan
- Uniformiseren van de werking, o.m. door implementatie van de software SocialShop
- Begeleiden van de stuurgroep, waar op regelmatige tijdstippen overleg plaatsvindt tussen de lokale eindverantwoordelijken van de sociale winkelpunten

De stuurgroep heeft als doel de operationele werking van de lokale werkingen op elkaar af te stemmen en te versterken:

- Uitwisselen van goede praktijken ('best practices')
- Delen van problemen en samen zoeken naar oplossingen
- Nieuwe ideeën opdoen en delen m.b.t. het productaanbod, sponsoring en werving, activiteiten- en vormingsaanbod, ...

De sociale winkelpunten die tot het netwerk van Sociaal Winkelpunt vzw behoren zijn: sociale kruidenier tWinkeltje in Merksem, sociale kruidenier Kabas in Brasschaat, solidaire buurtwinkel Solidariteit.eva in Ekeren, sociale kruidenier Kiel in Antwerpen en sociale kruidenier De Cirkel in Wuustwezel.

2. UITBOUW VAN EEN STERK LOKAAL NETWERK

Het klantenbestand van de sociale winkelpunten is erg divers: leefloners, personen van diverse culturen, gezinnen en alleenstaanden. Door linken te leggen naar andere organisaties en deze vorm te geven vanuit mensen in armoede (bottom-up), ontstaat een sociale hub die de lokale cohesie bevordert. Door nieuwe partnerschappen vanuit deze hub helpen we gezinnen op een emancipatorische wijze die aansluit bij onze visie en missie. Zo bestrijden we armoede voor alle generaties.

De sociale hub vult de behoefte in om deel uit te maken van de maatschappij en er een actieve rol in te spelen. Dit als antwoord op het sociaal isolement waarin veel gezinnen en alleenstaanden in armoede terechtkomen. Centraal hierbij staat: mensen in armoede betrekken, laten proeven van nieuwe dingen, gezinnen versterken en mede-eigenaar laten worden van een warm lokaal netwerk.

1. Activiteitenreeks 'Blinken'

1.1 Omschrijving en partners

De activiteitenreeks Blinken werd in 2014 opgestart vanuit een breed samenwerkingsverband tussen verschillende organisaties in Merksem. Samen streven ze naar een verhoogde deelname van mensen in armoede aan vrije tijd, sport en cultuur. Sociaal Winkelpunt vzw is de trekker binnen deze samenwerking.

Dat mensen volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving is een belangrijke doelstelling van Sociaal Winkelpunt vzw. Uit de armoede geraken is meer dan enkel kunnen voorzien in basisbehoeften. Het uitbouwen van nieuwe sociale netwerken en het toeleiden van klanten van de sociale kruidenier naar andere organisaties, zijn belangrijke hefboomen om hun situatie te verbeteren.

Onze partners binnen het Blinken project zijn onder meer CO Merksem, Buurtsport, CC Merksem, femma, de Jeugdendienst en lokale scholen. Deze partners vormen een stuurgroep om de verschillende activiteiten te plannen en voor te bereiden. Binnen de Blinken activiteiten ontstonden onder meer het Blinken Cultuurcafé, 'Komen eten ... met overschotjes' en de Blinkengazet. Het is onze ambitie om Blinken uit te bouwen tot een vaste waarde in het lokale culturele leven met een toegankelijk aanbod voor alle Merksemnaren.

Het Blinkenloket is een laagdrempelige plaats waar mensen die ver van het culturele aanbod staan informatie op maat kunnen vinden. 'Op maat' betekent rekening houdend met de drempels die mensen in armoede ervaren bij het (willen) participeren aan cultuur. Het aanbod wordt op een aantrekkelijke manier kenbaar gemaakt in de Blinkengazet.

1.2 Blinken activiteiten in 2014 en 2015

Blinken Cultuurcafé oktober 2014

In oktober 2014 werd het eerste Blinken Cultuurcafé georganiseerd in CO Merksem. In de namiddag konden buurtbewoners er vanaf 14 uur terecht voor een repair café en naaiatelier waar fietsen en kledij hersteld werden. Kinderen konden samen knutselen. Nadien kon men genieten van een goedkoop driegangen menu. 's Avonds was er een stand-up comedy show met Jeron Dewulf.

In de loop van de dag werd de eerste Blinkengazet voorgesteld aan de aanwezigen uit de doelgroep. Hierin staan tal van activiteiten waarvoor mensen met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering (VT zich aan lage prijs kunnen inschrijven).

Het Blinken Cultuurcafé werd georganiseerd door verschillende verenigingen en vrijwilligers: Sociaal Winkelpunt tWinkeltje, buurthuis Stroboertje, femma, Transitie Merksem, beweging.net Merksem, Voluntas, Buurtsport, Peter Pan, de Jeugddienst, Kras en CC Merksem. Een diverse groep van ruim honderd mensen was aanwezig. Mensen met meer en minder kansen in onze samenleving ontmoetten er elkaar in een gezellige en ontspannen sfeer. Deze Blinken activiteit situeert zich binnen de Werelddag van Verzet Tegen Armoede die jaarlijks plaatsvindt op 17 oktober. Niet enkel armoedebestrijdingorganisaties, maar ook andere sociale organisaties en Antwerpenaren laten die dag verstaan dat ontsnappen uit de armoede een zaak is van iedereen.

Blinken Cultuurcafé maart 2015

Op woensdag 4 maart ging een tweede editie door van Blinken Cultuurcafé in ontmoetingscentrum Merksem. Ontmoeting, proeven van sport en cultuur, samen eten en genieten vormden opnieuw de ingrediënten van een gezellige namiddag en avond. Vanaf 14 uur konden mensen terecht op het Blinkenloket voor informatie over betaalbare vrije tijd in Merksem. Op het repair café deden vrijwilligers van femma kleine herstellingen aan kledij. Daarnaast was er een aanbod van sport en spel met BMX-parcours, kleuterfiets parcours, pana voetbal, reuzespelen en knutselactiviteiten. Vanaf 18 uur kon men spaghetti eten aan 2,5 euro per persoon. Na de maaltijd was er als afsluiter van de dag een optreden van de Zusjes Vinken.

Volgende partners werkten samen het diverse aanbod uit: Sociaal Winkelpunt tWinkeltje, Voluntas, Kras, Buurtsport, femma, CC Merksem en buurthuis Stroboertje. We bereikten ruim 140 personen.

Blinken Buurtschoolfeest mei 2015

In mei 2015 werd het eerste Blinken Buurtschoolfeest georganiseerd in Merksem. Deze vond plaats in Merksem. Er was een aanbod van sport en spel met pana voetbal, fietsparcours, springkasteel, terrasjes en een eetstandje. Het ingerichte Blinkenloket richtte de aandacht op een betaalbaar aanbod tijdens de zomerperiode. Het accent lag vooral op de mogelijkheden voor kinderen tijdens de vakantie maanden.

Volgende partners werkten samen met Sociaal Winkelpunt tWinkeltje het aanbod uit: Basisschool De Luchtballon, Buurtsport, CC Merksem, bewonersgroep 't Dokske, Kras en Beweging.net Merksem. 280 volwassenen en kinderen bezochten het feest.

Vrijwilligers van sociale kruidenier tWinkeltje stonden in voor een buffet gemaakt van overschotjes. Op donderdag en vrijdag werden voedseloverschotten opgehaald bij verschillende lokale handelaars en supermarkten. Vrijdagnamiddag werden hier lekkere gerechten van gemaakt, zoals een aantal soorten quiche en soep. Deze werden aan lage prijs verkocht op het Buurtschoolfeest zaterdag. Met de eetstand 'Komen eten ... met overschotjes' droeg tWinkeltje actief bij aan sensibilisering rond gezonde voeding en koken met restjes.

Blinken Ontmoetingsfeest september 2015

Op het programma van het Blinken Ontmoetingsfeest op 6 september stond een optreden van het Leki poppentheater. Zij brachten in Merksemdok een educatief stuk rond gezondheid en fruit. Het Blinkenloket legde vooral de nadruk op het sociale luik van de A-kaart. Mensen met een VT-statuuut kunnen aan heel wat activiteiten participeren aan een sociaal tarief. De Blinkengazet stelde het aanbod van het najaar voor.

1.3 Overgang naar maandelijks Blinken aanbod

Vanaf oktober 2015 vindt maandelijks, elke derde dinsdag van de maand, een Blinkenloket plaats. Dit vrijetijdsloket gaat telkens door op een locatie waar mensen in armoede bereikt worden, hetzij in een voedselbedeling of sociale kruidenier, hetzij in CO Merksemdok. Bij elk vrijetijdsloket verschijnt de maandelijks Blinkengazet met een aanbod van vrije tijd en cultuur voor de maanden die volgen. Vanaf oktober wordt maandelijks eveneens gestart met een Familienamiddag in Merksemdok voor kinderen en hun ouders. De toegang en deelname aan de activiteiten is gratis.

Hieronder volgen de data van het Blinkenloket en de Familienamiddagen in het najaar van 2015:

- Blinkenloket in buurtcentrum Stroboertje op 20/10 van 13.30 tot 16 uur
- Blinken Familienamiddag in Merksemdok op 21/10 van 14 tot 16.30 uur met pannenkoeken, voorlezen en knutselen
- Blinkenloket in tWinkeltje op 17/11 van 13.30 tot 16 uur
- Blinken Familienamiddag in Merksemdok op 18/11 van 14 tot 16.30 uur met knutselen, voorlezen, fitness en kickbox
- Blinkenloket in Merksemdok op 15/12 van 13.30 tot 16 uur
- Blinken Familienamiddag in Merksemdok op 16/12 van 14 tot 16.30 uur

5.1.1. Evaluatie en verdere uitrol

De stuurgroep 'Blinken' komt maandelijks samen. Na iedere editie vindt een evaluatie plaats en wordt op basis hiervan bijgestuurd. De voorbereidingen, overlegmomenten, de opmaak van een draaiboek en evaluaties geven sturing aan de verdere groei en uitrol van de Blinken activiteiten. Tien vrijwilligers van het Blinkenloket, waarvan drie doelgroepvrijwilligers, konden reeds vijf keer inhoud geven aan het aanbod in de Blinkengazet. Deze participatieve manier van werken zetten we graag verder. Hieronder volgt de planning voor 2016:

- Elke derde dinsdag van de maand, uitgezonderd in juli en augustus, wordt in Merksemdok een Blinkenloket georganiseerd met voorstelling van de Blinkengazet
- Elke derde woensdag van de maand is er een Familienamiddag
- Het aanbod dat in de A-kaart is opgenomen waarbij een sociaal tarief mogelijk is, is beperkt. Daarom zal het gebruik van andere fondsen opgestart worden

- Op 21 mei wordt het Buurtschoolfeest 't Dokske georganiseerd met een brede waaier van lokale partners en verenigingen. Vrijwilligers en klanten van tWinkeltje doen opnieuw mee met een eetstandje
- In juni 2016 worden de bezoekers van het Blinkenloket en de klanten van Sociaal Winkelpunt tWinkeltje bevraagd naar hun voorkeur uit het komende cultuuraanbod van Cultuur Centrum Merksem. Hier wordt rekening mee gehouden bij de verdere uitwerking van de Blinkengazet
- De betrokkenheid van de dienst vrije tijd van het OCMW, de vrijetijdsbemiddelaars en de medewerkers van buurtsport wordt verder verhoogd in 2016. Het lokale netwerk van organisaties en diensten die betrokken zijn bij vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede en kwetsbare groepen wordt op die manier versterkt. Mensen toeleiden naar een vrijetijdsaanbod aan sociaal tarief staat hierbij centraal. Zo groeit het Blinkenloket uit tot een sterke tool voor sociale inclusie en ontmoeting voor mensen in armoede

In Merksem werd een sterk concept uitgewerkt dat erin slaagt om mensen in armoede en kwetsbare groepen toe te leiden naar een laagdrempelig aanbod van vrije tijd en cultuur. Op basis van de opgedane ervaring willen we dit concept uitrollen naar andere sociale winkelpunten. Via uitwisseling op de stuurgroep van Sociaal Winkelpunt met een voorstelling van de ondernomen stappen, knelpunten en successen, wordt hiertoe een belangrijke eerste aanzet gegeven.

3. UITBOUW VAN DE PRAKTIJK - UNIEK

Blinken

Vrijetijdsloket Merksem

De weg naar cultuur, sport en vrije tijd

Community building:

- Krachtgerichte methodieken
- Netwerkgerichte methodieken
- Buurtgerichte methodieken

Actieve deelnemende partners Blinken

- Buurtsport
- Ontmoetingscentrum Merksemdok
- CC Merksem
- School Luchtballon
- OCMW dienst vrije tijd
- Femma
- Kras Merksem
- Jeugddienst Merksem
- Gezinsbond Merksem
- Beweging.net Merksem

Vrijwilligers taken:

- Onthaal en Babbel
- Koffie, frisdrank
- Samenstellen van blinkengazet
- Blinkengazet beschikbaar bij Sociale Kruidenier tWinkeltje, buurtcentrum Stroboertje, ontmoetingscentrum Merksemdok, kleuter- en lagere school Luchtballon en Sociaal Centrum OCMW
- Toelichten en promoten van A-kaart en het geselecteerd aanbod uit de Blinkengazet
- Bezoekers aanmoedigen om met elkaar af te spreken om samen deel te nemen aan een activiteit
- Begeleiden naar activiteit/uitstap (1vrijwilliger - minstens 4 mensen uit doelgroep)

Netwerkverbreding van mensen in armoede:

Mogelijkheden lopen versterkend als stappen door elkaar:

- Stap 1 : warm onthaal in de ontmoetingsruimte van sociale kruidenier tWinkeltje
- Stap 2 : vanuit de kennismaking met elkaar laagdrempelige vraaggerichte initiatieven ondersteunen of intern organiseren
- Stap 3 : partners van het Blinkenloket uitnodigen om op een informele manier zich kenbaar te maken in de ontmoetingsruimte
- Stap 4: sport- of cultuurproevertjes opzetten op de vertrouwde locatie van tWinkeltje
- Stap 5 : vraaggericht extern groepsbezoek brengen
- Stap 6 : mensen toeleiden naar het Blinkenloket middels de Blinkengazet
- Stap 7: Tijdens Blinkenloket afspreken om aan te sluiten bij een aanbod van cultuur, sport en vrije tijd. Afspreken om er samen naar toe te gaan.
- Stap 8: deelname aan een activiteit

Middelen Blinken

- Lokaal fonds vrijetijdsparticipatie stad Antwerpen
- Bovenlokaal fonds vrijetijdsparticipatie
- Fonds vakantieparticipatie
- CO Merksemdok: locatie, logistieke ondersteuning, A-kaart
- Lokale aanbieders, organisaties, verenigingen

4. UITDAGINGEN - VRAAGSTELLING

- Van onderuit gegroeid , lokale gedragenheid zijn belangrijk
- Zoekgerichte werking: naar de zwakste mensen toestappen ('haalfunctie' 'brengfunctie')
Vraag gestuurd? Vraag zoekend? Aanbodgericht?
Aanklampend of afremmend?
- Intergenerationeel: alle leeftijden welkom, alleenstaanden en gezinnen, kinderen, jongeren en ouderen, mensen van diverse etniciteit
- Stappen die mensen sterker maken: eerst beschermend dan naar zelfstandig (zoeken, kennen, inschrijven, deelnemen, ...)
Evenwicht eigen aanbod intern (knus) en deelname aan bestaande open aanbod (toegankelijkheid)
- Ervaringsdeskundigen, doelgroep medewerkers als begeleiders/vrijwilligers
- Sensibiliseren van partners: kijk naar welke drempels er zijn voor mensen die niet vertrouwd zijn met sport, cultuur, vrije tijd
Aanbieders: eigen programmatie, aanbieden van plaatsen, hoe respectvol hiermee omgaan?
- Intensief : medewerker in dienst nodig
  - Begeleiden en ondersteunen van vrijwilligers
  - Contacten met aanbieders en partners
  - Drempels bij de toeleiding tot/naar
- Prefinanciering nodig
Administratie: opvolging en registratie
Niet gratis - meestal 20% als ticketprijs

Blinken Gazet

oktober 2016

Wat kan je vinden in deze BLINKEN GAZET?

- **WAT IS BLINKEN?**
- **INFO OVER VERHOOGDE TEGEMOETKOMING**
- **CULTUURAAANBOD**
  - o Soulsister
  - o Kindertheater Klaproos
  - o Vers Geweld – woorden in wording
  - o Babylon nodigt uit
  - o Addio Amore door theater Tutti Fratelli
- **SPORTAANBOD**
  - o Bewegen voor dames
  - o seniorensportdag
- **VRIJETIJD SAANBOD**
  - o Familiedag thema sport
  - o Gezond en betaalbaar koken
  - o Workshop maquillage
- **VAKANTIEAANBOD**
  - o Sportweek voetbal
  - o Kleutersportkamp Kriebeltenen
  - o Atletiek, basket en handbalweek

Welkom op het BLINKEN LOKET van dinsdag 18 oktober 2016 van 13u tot 16u in Merksemdok (Emiel Lemineurstraat 72, Merksem).